הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכא

ש שם. ת טור בשם (בעל התרומות) [ספר התרומה] (סי׳ רכ).

דָּבָשׁ, וְלֹא יִטְרַח לְעָרְבוֹ (נט) בְּכָךְ, אֶלָּא מְעָרְבוֹ מְעַט מְעַט: **טז** שׁ**שַׁחֲלִים** (פרוש שחלים בערבי תכ״א לשא״ר, ובלע״ז קרישין) שָׁדְכוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, לְמָחָר (ס) נוֹתֵן יַיִן וְחוֹמֶץ, וְלֹא יִטְרַח אֶלָּא מְעָרֵב. וְכֵן שׁוּם שֶׁדָּכוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, (סא) לְמָחָר נוֹתֵן פּוֹל וּגְרִיסִין, וְלֹא יִטְרַח אֶלָּא מְעָרֵב. הַגָּהּ: (סב) * וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא יְעָרֵב בְּכָךְ (סג) אֶלָּא (יט) בְּיָד (אור זרוע (מ״ב סי׳ שפ) ומרדכי סוף פרק תולין (פ״כ סי׳ תנג)). (סד) ת**וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהָא דְּשָׁרֵי לְעָרֵב מַשְׁקֶה בְּחַרְדָּל,** (סה) * דַּוְקָא שֶׁנָּתְנוּ מִבְּעוֹד יוֹם, * אֲבָל בְּשַׁבָּת אָסוּר לָתֵת מַשְׁקֶה (כ) בְּחַרְדָּל אוֹ בְּשׁוּם הַכְּתוּשִׁים, (סו) מִשּׁוּם לָשׁ. הַגָּהּ: וְאִם נוֹתֵן הָאֹכֶל תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ הַחֹמֶץ אוֹ הַיַּיִן וּמְעָרְבוֹ בְּאֶצְבָּעוֹ שָׁרֵי, דְּהָוֵי (כפ) שִׁנּוּי

בַּאֵר הֵיטֵב

תְּחִלָּה וּבְשַׁבָּת נוֹתֵן הַקֶּמַח תְּחִלָּה, נִמְצָא שֶׁהַשִּׁנּוּי הוּא גָּלוּי לַכֹּל, אֲבָל בְּקֶמַח שֶׁל מַצָּה אֵין דֶּרֶךְ יְדִיעָה מַה נּוֹתֵן תְּחִלָּה בְּחֹל כְּדֵי לְיַדֵּעַ מַה הוּא הַשִּׁנּוּי, עַל כֵּן אָסוּר בְּשַׁבָּת בְּכָל גְּוָנֵי שְׁרוֹצֶה לְעָרֵב בְּסַכִּין אוֹ בְּכַף הַקֶּמַח שֶׁל מַצָּה עִם הַמַּשְׁקֶה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבְסִימָן תע״ג סָעִיף קָטָן ט״ו כָּתַבְתִּי דְּהַחָק יַעֲקֹב (סי״ב כו) חוֹלֵק עָלָיו עַיֵּן שָׁם: **טז** (יט) **בְּיָד.** וְאִם נָתַן הַמַּשְׁקֶה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, מְעָרְבוֹ בְּכַף. מָרְדְּכַי (פ״כ סי׳ תלג) מָגֵן אַבְרָהָם (סי״ק כא): (כ) **בְּחַרְדָּל.** וְהוּא הַדִּין בְּקֶמַח קָלִי, עַיֵּן סִימָן שכ״ד סָעִיף ג׳. מָגֵן אַבְרָהָם (סי״ק כב). וּפְשׁוּט הוּא דְּאִם נָתְנוּ קְצָת הַמַּשְׁקֶה לְתוֹכוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁנִּרְאֶה בּוֹ קְצָת גִּבּוּל מֵאֲשֶׁר בְּשַׁבָּת כְּפִי שִׁיעוּרָהּ. ט״ז (סי״ק יג) עַיֵּן שָׁם. וּמָגֵן אַבְרָהָם (סי״ק כג) אוֹסֵר אֲפִלּוּ נָתַן מֵעֵט מַשְׁקֶה מֵעֶרֶב שַׁבָּת דְּלֹא חֲשִׁיב כְּמִגְבָּל עַל יְדֵי כָּךְ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן תע״ג סָעִיף ה׳ (ובמ״א סי״ק טו): (כח) **שִׁנּוּי.** וְדַוְקָא בְּרִבָּה אֲבָל בְּעָבָה לֹא מְהַנֵּי שִׁנּוּי, וְלָכֵן כָּתַב רַמ״א כְּמוֹ בְּשַׁתִּיתָא, וְגַם כָּתַב בְּאֶצְבָּעוֹ כְּלוֹמַר וְלֹא בְּכַף. וְכָל זֶה אֲפִלּוּ לְצָרְךְ אוֹתָהּ סְעוּדָה

בַּאוּר הֲלָכָה

מַהֲרַאשׁוֹנִים, וְהָרַ״שׁ גּוֹפָא בְּפֶרֶק ד׳ דְּבֵיצָה (סי׳ ט) סוֹבֵר כֵּן דִּכְמִידֵי דְּלָאו בַּר גִּבּוּל נְתִינַת מַיִם זֶהוּ גִּבּוּלוֹ, וְהָכָא כָּתַב הַטּוּר דְּהָרַ״שׁ הִסְפִּיק לְדַעַת רַאשׁוֹנָה דַּאֲפִלּוּ לֹא נָתַן בּוֹ מַשְׁקֶה מִבְּעוֹד יוֹם גַּם כֵּן מֻתָּר לִתֵּן בּוֹ בְּשַׁבָּת. **גַּם יִקָּשֶׁה מְאֹד, הָא בְּגֻמְרָא** (קמ.) **אֵיתָא חַרְדָּל שָׁלְשׁוּ, וְאֵיךְ יִתְּהֶנֶה לִישָׁה בְּלֹא מַשְׁקֶה, וּמַה שֶּׁתַּרְץ הַפָּרִי מְגַדִּים** (משׁ״ז סי״ק יג) **דְּאֵיירֵי שֶׁגְּלוּשָׁה מִמַּצִּית לְחוּתָהּ הוּא דְּחָק גָּדוֹל. וְלוּלֵא דְּמִסְתַּפֵּינָא הֲוָה אָמִינָא כְּפְשׁוּטוֹ, דְּמִיירֵי שֶׁהַחַרְדָּל גְּלוּשׁ מִבְּעוֹד יוֹם, וְכֵן בְּמַה שֶּׁאָמַר שְׁחָלִים שֶׁשְּׁחָקָן, מִיירֵי גַּם כֵּן שֶׁגְּלוּשׁ מִבְּעוֹד יוֹם, וּמַה שֶּׁמְּמַחוּ עַתָּה בְּשַׁבָּת אֵין עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה לִישָׁה כְּלָל דְּהָא כְּבָר גָּלוּשׁ, וְאֵין מִיפֶּה בְּהַמְחוּי לְהַלִּישָׁה, אֶלָּא עַל יְדֵי הַמְחוּי שֶׁמְּמַחֲהוּ לְהַחַרְדָּל עוֹשֶׂה אֶת הַחַרְדָּל רַכָּה מְאֹד שֶׁיְּהֵא רָאוּי לִשְׁתִיָּה, וְאֵין דָּבָר זֶה מִיקְרֵי לִישָׁה, אֶלָּא כְּשֶׁהוּא טוֹרֵחַ יָפָה בְּכַף יֵשׁ בָּזֶה אִיסּוּרָא דְּדִמֵּי לִלִישָׁה. וְכָל זֶה שֶׁכָּתַבְנוּ מוּכָח דְּזֶהוּ שִׁיטַת הָרַמְב״ם,** דְּזֶה לְשׁוֹנוֹ בְּפֶרֶק ח׳ הֲלָכָה י״ד, חַרְדָּל שֶׁלְּשׁוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְמָחָר מְמַחֶה וְשׁוֹתֶה בֵּין בְּיָד בֵּין בְּכֶלִי, וּמֻתָּר לְשָׁתוֹתוֹ בְּשַׁבָּת הוּא שֶׁלֹּא עָשָׂה כָּל צָרְכּוֹ אֶלָּא רַכָּה שֶׁיְּהֵא רָאוּי לִשְׁתִיָּה, וְלָכֵן אֵין זֶה בִּכְלַל לִישָׁה כְּלָל, וְאַף דְּגַם בְּשִׁתִּיתָא שְׁהֵא רַכָּה דַּמֵּי לְלִישָׁה מִדְּרַבָּנָן וְצָרִיךְ שִׁנּוּי, אֲבָל מִזֶּה הוּא לְהִפּוּךְ, עַל יְדֵי הַמְּחוּי בְּמַיִם הוּא מְפָרֵיד אֶת הַחֲלָקִים שֶׁנִּדְבְּקוּ עַל יְדֵי הַלִּישָׁה, וּלְכָךְ אֵין אִסּוּר בָּזֶה כְּלָל, אִם לֹא כְּשֶׁהוּא טוֹרֵחַ בְּכַף דְּמֵי קְצָת לְלִישָׁה, וְלָכֵן כְּתָבָהּ הָרַמְב״ם בְּפֶרֶק כ״ב (שם) בֵּין הַשְּׁבוּתִין. וְהִנֵּה קְצָת מִדְּבָרֵי רְמוּזִים בְּמַה שֶׁהֵבִיא בְּבֵית יוֹסֵף (שם) בְּשֵׁם סֵפֶר שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ פט) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְשַׁעְיָה (פסקי רי״ד סק. ד״ה שום) עַיֵּן שָׁם. **הֵיצַד מִדְּבָרֵינוּ, שֶׁלְּפִי דַּעַת הָרַמְב״ם אֲפִלּוּ נָתַן מַיִם מִבְּעוֹד יוֹם, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא לָשׁ אֵין יָכוֹל לִלּוֹשׁ אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת, וַחֲמִיר דַּעְתּוֹ מִדַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּבָּא בְּסָעִיף ט״ז:**

טז * **וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא יְעָרֵב וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סי״ק סב) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ וְדַוְקָא שֶׁנָּתַן הַמַּשְׁקֶה בְּשַׁבָּת וְכוּ׳, הוּא מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סי״ק כא) בְּשֵׁם הַמְרַדְּכִי וְצָרִיךְ לוֹמַר אִם נָתַן וְכוּ׳, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר מֵעֶרֶב שַׁבָּת מֵהֵיכָן הוּא לָמַד, אֲבָל אִם לֹא נָתַן הַמַּשְׁקֶה בְּעֶרֶב שַׁבָּת גַּם בְּיָד אָסוּר, דְּהָא כָּל דִּבְרֵי הַמְרַדְּכִי קַאֵי אַלִּישָׁנָא דְּמַאן דְּסָבִירָא לֵיהּ נְתִינַת מַיִם זֶהוּ גִּבּוּלוֹ, עַיֵּן שָׁם, וּלְדִידֵיהּ בְּוַדַּאי אֲפִלּוּ בְּיָד אָסוּר מִפְּנֵי נְתִינַת הַמַּיִם שֶׁמִּתְּחִלָּה, וּמִפְּנֵי זֶה הִגִּיהַּ הַגְּרָ״א בְּמִרְדְּכַי דְּצָרִיךְ לוֹמַר אִם נָתַן הַמַּשְׁקֶה וְכוּ׳. וּמִכָּל מָקוֹם לֹא רָצִיתִי לִנְטוֹת מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, שֶׁכְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו) וְדִבְרֵי מֹשֶׁה הָאֲרוֹךְ (ד״ה ובעל התרומה) מַשְׁמַע גַּם כֵּן כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם, וּבָאֱמֶת קָשְׁיָא זוֹ כְּבָר הִקְשָׁה בְּבֵית יוֹסֵף עַל הַמְרַדְּכִי וְנִשְׁאַר בְּצָרִיךְ עִיּוּן, וְהִיא קָשְׁיָא חֲמוּרָה מְאֹד, וְעַיֵּן בְּדַמֶּשֶׁק אֱלִיעֶזֶר (סי״ק כב) שֶׁנִּתְקַשֶּׁה מְאֹד אַף לְפִי הַגִּהַת הַגְּרָ״א. וְהִנֵּה עַל הָאוֹר זָרוּעַ שֶׁהֵבִיא גַּם כֵּן הַלָּשׁוֹן הַזֶּה הַכָּתוּב בַּמְּרַדְּכִי, אֵין תַּמָּה כְּלָל, דְּהוּא סְבִירָא לֵיהּ שָׁם בְּצַעְמָן דְּנְתִינַת מַיִם לֹא זֶהוּ גִּבּוּלוֹ, עַל כֵּן מֻתָּר לִתֵּן הַמַּשְׁקֶה בְּשַׁבָּת, אַף עַל הַמְרַדְּכִי קָשֶׁה, וְאוּלַי יֵשׁ לוֹמַר דְּצָרִיךְ לוֹמַר בַּמְּרַדְּכִי וּבְאוֹר זָרוּעַ כָּתַב אִם לֹא וְכוּ׳, וּבָזֶה יִהְיֶה נִיחָא קְשִׁיַּת הַבַּיִת יוֹסֵף. אֲבָל מִכָּל מָקוֹם דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם עֲדַיִן אֵינוֹ מְתֻרָּץ הֵיטֵב. דִּבְוַדַּאי לְשִׁיטַת הָאוֹר זָרוּעַ הוּא הַדִּין אִם נָתַן הַמַּיִם מִבְּעוֹד יוֹם גַּם כֵּן אָסוּר בְּשַׁבָּת לִטְרֹחַ בְּכַף, וְהַאי דְּנָקֵט אִם לֹא נָתַן, לְרַבּוֹתָא דַּאֲפִלּוּ בָּזֶה מֻתָּר לְעָרֵב בּוֹ מַיִם וְיַיִן בְּשַׁבָּת כְּשֶׁמְּעָרֵב בְּאֶצְבָּעוֹ:

* **דַּוְקָא שֶׁנָּתְנוּ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סי״ק סה) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה, וְהוּא מִדִּבְרֵי הַט״ז (סי״ק יג) וְכֵן כָּתַב הָאֱלִיָּה רַבָּה (סי״ק כב), וְאַף שֶׁהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סי״ק כג) כָּתַב דְּאִם נָתַן בּוֹ קְצָת מַשְׁקֶה מִבְּעוֹד יוֹם לֹא חֲשִׁיב כְּמִגְבָּל עַל יְדֵי זֶה, בַּנְּתוּנוֹ מֵעֵט מִן הַמֵּעֵט, שֶׁכֵּן מוֹרֶה לְשׁוֹן הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ נג) עַיֵּן שָׁם, וְעוֹד דְּלְמָה לָן לְעַשּׁוֹת פְּלוּגְתָּא בֵּין הַמָּגֵן אַבְרָהָם וּבֵין הַט״ז, וְעַיֵּן בְּאֹרַח הַיַּטֵּב (סק״כ), וְהַנִּרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי כָּתַבְתִּי:

* **אֲבָל בְּשַׁבָּת אָסוּר וְכוּ׳. וּבִדִיעֲבַד אֵין לְאַסֵּר,** כִּי הִרְבֵּה פּוֹסְקִים מְקִלִּין בְּסָפְקָא הָרִאשׁוֹנָה (סי״ק כב)]. **וּמִשְּׁמַע בִּפְשִׁיטוּת דְּאִם עָשָׂה לִישָׁה גְּמוּרָה בְּשַׁבָּת בְּלִי שִׁנּוּי אָסוּר אֲפִלּוּ דִּיעֲבַד,** וְכֵן מִשְּׁמַע בְּסִימָן שי״ח סָעִיף א׳ עַיֵּן שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

טז (עב) פְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סי״ק יג). וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה יכול): **(עג)** בֵּית יוֹסֵף (ד״ה לְהַשִּׁיג עַל הָרַמ״א שֶׁהִגִּיהַּ זֶה, דְּדַעְתּוֹ רִאשׁוֹנָה סְבִירָא לֵיהּ גַּם כֵּן הָכִי: **טז (עד)** דְּבְגֻמְרָא (קמ.). **לֹא נִזְכַּר כְּלָל דְּהַעֲרוּב הוּא דַּוְקָא מֵעֵט, וְכֵן מִשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף** (שם) **דְּהָעֶקֶר הוּא שֶׁלֹּא יִטְרַח בְּכַף,** וְעַיֵּן בְּבֵ״ח (ס״ז), **וְהַנִּרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי** כָּתַבְתִּי: **(עה)** כֵּן אֵיתָא בְּטוּר וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו) עַיֵּן שָׁם. וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א שְׁגִיאַת סופר הוּא (קמ. ד״ה ולא ישהוף) שֶׁהֵבִיא הַגְּרָ״א מָקוֹר לָזֶה, אַךְ לְדָבָרָיו דִּבְרֵי הַהַגָּהּ בְּסָעִיף ט״ז אֵין לָהּ פֵּרוּשׁ, שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ הֵבִיא הַמָּקוֹר לָזֶה מֵרַשׁ״י זו, וְנִרְאֶה שֶׁכָּוַנַת הַגְּרָ״א בָּאֱמֶת לְהַשִּׁיג עַל הָרַמ״א שֶׁהִגִּיהַּ זֶה, דְּדַעְתּוֹ רִאשׁוֹנָה סְבִירָא לֵיהּ גַּם כֵּן הָכִי: **טז (עו)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״כ): **(עז)** מָגֵן אַבְרָהָם (סי״ק כא): **(עח)** דְּהָא קַיְימָא לַן כְּרַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה, וְאִם כֵּן הוּא עוֹשֶׂה עַתָּה לִישָׁה בְּשַׁבָּת וְצָרִיךְ עַל כָּל פָּנִים שִׁנּוּי, וַאֲפִלּוּ לְדַעַת רַבִּי דְּסָבִירָא לֵיהּ נְתִינַת מַיִם זֶהוּ גִּבּוּלוֹ, מִכָּל מָקוֹם שִׁנּוּי מִיהָא בָּעֵי עַתָּה, דְּהֵינוּ שֶׁלֹּא יִטְרַח בְּכַף, וְכַמְבֹאָר בְּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ נג) שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (שם): **(עט)** מָגֵן אַבְרָהָם (סי״ק כב): **(פ)** הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סי״ק כד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סי״ק כב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּט״ז (סי״ק יב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כְּמוֹ בְּשַׁתִּיתָא דִּלְעֵיל. (סז) וְכֵן נוֹהֲגִין לְהַתִּיר עַל יְדֵי שִׁנּוּי, (סח) וּמָקוֹם שֶׁדַּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹת כָּךְ בְּחֹל, יִתֵּן בְּשַׁבָּת הַחֹמֶץ תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ הָאֹכֶל: **יז** [א]מֻתָּר לַעֲשׂוֹת (כנ) יֵינוֹמְלִין, שֶׁהוּא יַיִן יָשָׁן דָּבֵשׁ וּפִלְפְּלִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא לִשְׁתִיָּה. [ב]וְאֵין עוֹשִׂין אֲלוּנְתִית, שֶׁהוּא יַיִן יָשָׁן וּמַיִם צְלוּלִים וְשֶׁמֶן אֲפַרְסְמוֹן, (ע) * שֶׁהוּא לִרְפוּאָה: **יח** [ג]אֵין שׁוֹרִין אֶת הַחִלְתִּית לֹא בְּפוּשְׁרִין וְלֹא בְּצוֹנְנִין, * שֶׁדָּרְכָּהּ (עא) לִשְׁרוֹתוֹ לִרְפוּאָה, אֲבָל נוֹתְנוֹ לְתוֹךְ הַחֹמֶץ וּמְטַבֵּל בּוֹ * פִּתּוֹ. הָיָה שָׁרוּי (כג) מֻתָּר (עב) לִשְׁרוֹתוֹ בְּשַׁבָּת. וְאִם שָׁהָה מִמֶּנּוּ יוֹם חֲמִישִׁי וְיוֹם שִׁשִּׁי וְצָרִיךְ לִשְׁתּוֹת גַּם בְּשַׁבָּת, (עג) [ד]מֻתָּר, שֶׁכְּבָר הוּא דָּרָךְ רְפוּאָתוֹ לִשְׁתּוֹתוֹ (עד) שִׁבְעָה יָמִים זֶה אַחַר זֶה, הִלְכָךְ מֻתָּר לִשְׁרוֹתוֹ בְּצוֹנֵן וְלִתֵּן (כד) (עה) בַּחֲמָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סַכָּנָה אִם לֹא יִשְׁתֶּה מִמֶּנּוּ: **יט** [ה]שׁוּם וּבֹסֶר וּמְלִילוֹת (עו) שָׁרְפָקָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אִם מְחַסְּרִים דִּיכְהּ. אֲסוּר לִגְמֹר דִּיכְתָן בְּשַׁבָּת, * וְאִם אֵין מְחַסְּרִים אֶלָּא שְׁחִיקָה, מֻתָּר לִגְמֹר בְּשַׁבָּת. (עז) [ו]לְפִיכָךְ מֻתָּר לִגְמֹר שְׁחִיקַת

א שַׁבָּת קל״ט (ע״ב) מִשְׁנָה, וְאִם מֻתָּר לִסְנֹן עַיִן סוֹף סִימָן שי״ט (סט״ז). ב שָׁם ק״מ (ע״א) בָּרַיְתָא. ג שָׁם בָּרַיְתָא וּכְתַנָּא קַמָּא, וּמַתְנִיתִין יְחִידָאָה הִיא רַבִּי יוֹסֵי. ד שָׁם בְּגֶמָרָא. ה צִיּוּנֵי לְעֵיל בְּסִימָן רנ״ב (ס״ה). ו טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק כ״א (הי״ג) מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת וְכֵן כָּתַב בִּתְשׁוּבָה (סי׳ שה).

בַּאֵר הֵיטֵב

אסור. מגן אברהם (ס״ק כד) עיין שם. ועיין ט״ז (ס״ק יב) שֶׁהַעֲלָה דְּמִי שֶׁשָּׁכַח לִשְׁפּוֹךְ חֹמֶץ בְּעֶרֶב שַׁבָּת לְתוֹךְ הַקְּרֵי״ן, צָרִיךְ שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת בְּלֵילָה רַבָּה וְנוֹתֵן הַחֹמֶץ תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ הַקְּרֵי״ן שֶׁלֹּא כְּדַרְכּוֹ שֶׁעוֹשִׂין בְּחֹל, וְלֹא יַעֲרֹב בְּכֹחַ אוֹ אוֹחֵז בַּכְּלִי עַצְמוֹ וּמְנַעֲנֵעַ אוֹתוֹ. וְצָרִיךְ עיין לְדַעַת רַמ״א דְּמַצְרִיךְ שנוי בְּאֹכֶל, בְּמַה שֶׁנּוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת בְּשַׁבָּת צְנוֹן דַּק דַּק עִם קִשּׁוּאִין שֶׁקּוֹרִין אוּגְעוּרְקָע״ס דַּק דַּק וְשׁוֹפְכִין אַחַר כָּךְ חֹמֶץ לְתוֹכוֹ וְאֵין עוֹשִׂין שׁוּם שנוי, וְנִרְאֶה דְּכָאן לֹא הֶחְמִירוּ כְּמוֹ בְּקְרֵי״ן כֵּיוָן דְּאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת זֶה בְּעֶרֶב שַׁבָּת דְּיִתְקַלְקֵל טַעֲמוֹ שֶׁל צְנוֹן, עַל כֵּן לֹא הִצְרִיכוּ שנוי, כֵּיוָן דְּעִקַּר עֲשִׂיָּתוֹ בְּשַׁבָּת שֶׁבְּקִרְהוּ אַעִקַּר הִלְכְתָא, וְאִם כֵּן צָרִיךְ עַל כָּל פָּנִים שֶׁלֹּא יְעָרְבֵנּוּ בְּכֹחַ אוֹ עַל יְדֵי הַכְּלִי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי, וּמִן הַמֻּבְחָר שֶׁיְּשִׂים תְּחִלָּה הַחֹמֶץ בְּכֶלִי, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּבָרִים אֵלּוּ. וּמוֹרֵי חֲמִי זַ״ל (ב״ח ס״ו) הֵבִיא בְּשֵׁם רַשַׁ״ל (בבי״אורו לטור) שֶׁשָּׁמַע לְהַקֵּל בְּחַרְדָּל וּקְרֵי״ן שֶׁאֵנוּ עוֹשִׂין, כִּי בִּזְמַנֵּיהֶן הָיוּ עוֹשִׂין אוֹתוֹ כְּמוֹ עִסָּה מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּמְדִינָתֵנוּ שֶׁאֵין שִׁרְיָתוֹ גְּבוֹלוֹ, וְכָתַב מוֹרֵי חֲמִי עַל זֶה שֶׁאֵין לְהַקֵּל מֵאֹמֶד הַדַּעַת. וּבְיָרֵק הַנִּקְרָא שַׁלַאטי״ן אֵין לְדַקְדֵּק בְּכָל זֶה, כֵּיוָן שֶׁאֵין חוֹתְכִין אוֹתוֹ דַּק דַּק וְשׁוֹפְכִין חֹמֶץ אוֹ שֶׁאֵר דָּבָר לַח לְתוֹכָן וּמְעָרְבִין אוֹתָן בְּיַחַד, (פל) צְרִיכִין לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְעָרֵב בְּכַף בְּכֹחַ, אוֹ יְנַעְנֵעַ בַּכְּלִי עַצְמוֹ, וְטוֹב לְהַחְמִיר גַּם כֵּן שֶׁיִּתֵּן הַחֹמֶץ וְאַחַר כָּךְ הַמַּאֲכָל. וּכְשֶׁחָל פֶּסַח בְּשַׁבָּת וְשָׁכַח מִבְּעוֹד יוֹם לִתֵּן הַמַּשְׁקֶה לְתוֹךְ הַחֲרֹסֶת, (פה) לְדַעַת קַמַּיְיתָא מֻתָּר לִתֵּן הַמַּשְׁקֶה בְּשַׁבָּת וְלֹא יִטְרַח בְּכָךְ אֶלָּא בְּאֶצְבַּע, (פו) וּלְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים גַּם זֶה אָסוּר, אִם לֹא שֶׁיַּעֲשֶׂה אוֹתָהּ גַּם כֵּן רַכָּה. (פז) אָסוּר לִטְרֹחַ בַּיְצִים בְּקְעָרָה מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן שֶׁנִּרְאֶה כְּמִי שֶׁרוֹצֶה לְבַשְּׁלָם בְּקְדֵרָה, (פח) וְאִם הָיוּ טְרוּפוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהָקֵל לִתְּנָם לְתוֹךְ בְּאֹרֶשׁ״ט בְּכֶלִי שֶׁנִּי לְגַמֵּן, וְאִם הָיָה הַבְּאֹרֶשׁ״ט מְחַמֶּמֶת גַּם בָּזֶה מְשׁוּם בְּשׁוּל: **יז** (סט) יֵינוֹמְלִי״ן. הַיְנוּ (פט) וְלָעֶרְבָן וּלְאָכְלָן כְּמוֹת שֶׁהֵן, אֲבָל [אָסוּר] לִטְרֹחַ אוֹתָן יָפֶה וּלְסַנְּנָן, שֶׁזֶּה טַרַח יוֹתֵר וְאָמְנוּת גְּדוֹלָה וְתִקּוּן גָּדוֹל הוּא זֶה. בֵּית יוֹסֵף סוֹף סִימָן שי״ט (ד״ה כתב הרמב״ם) בְּשֵׁם שִׁבֻּלֵי לֶקֶט (סי׳ צא). כָּתַב מַהֲרַי״ל (מנהגים) אָסוּר לָתֵת קְדֵרָה לְתוֹךְ חֹמֶץ לַעֲשׂוֹת טִבּוּל, וְכֵן לַעֲשׂוֹת בֵּיצִים קָשִׁים עִם פִּיטְרְזִילִ״ן בְּחֹמֶץ אָסוּר, דְּדָמֵי לְהֵילְמֵי. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כח) וְצָרִיךְ עִיּוּן, דְּהֵילְמֵי אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּכוֹבֵשׁ כְּבָשִׁים, אֲבָל זֶה דָּמֵי לְיֵינוֹמְלִי״ן דְּשָׁרֵי. וּמִצַּד שָׁרֵי לְדִבְרֵי הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ב׳. אָסוּר לִטְרֹחַ בֵּיצִים מְגֻלְגָּלִים בְּקְעָרָה דְּמֵחֲזֵי כְּמַאן דְּבָעֵי לְמִשְׁדְּיִנְהוּ בְּקְדֵרָה. רַשַׁ״י דַּף ק״ט (ע״א ד״ה אסור). מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד): **יח** (כג) מֵאֶתְמוֹל. דִּבְלָאו רְפוּאָה נָמֵי מְשָׁקֶה הוּא, ר״ן (נח. ד״ה גמ׳): **(כד) בַּחֲמָה.** וְאִי לֵיכָּא חַמָּה, אֲפִלּוּ בְּאוּר שְׁרֵי מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַתִּירוּ דָּוְקָא בְּרֵכָה וְכַנַּ״ל, וּבְכָל זֶה אֵין חִלּוּק בֵּין לְאוֹתָהּ סְעוּדָה אוֹ לִסְעוּדָה אַחֶרֶת [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד)]: **(סז) וְכֵן נוֹהֲגִין וְכוּ׳.** הַיְנוּ בְּחַרְדָּל וְשׁוּם, (פמ) וְהוּא הַדִּין בְּשִׁאָר מִינֵי טִבּוּל כְּשֶׁעוֹשִׂין אוֹתָן דַּק דַּק וּמְעָרְבִין אוֹתָן בְּיַחַד: **(סח) וּמָקוֹם שֶׁדַּרְכּוֹ וְכוּ׳.** וְעַל כֵּן (פנ) אִם שָׁכַח לִשְׁפּוֹךְ חֹמֶץ בְּעֶרֶב שַׁבָּת לְתוֹךְ הַקְּרֵי״ן, צָרִיךְ שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת בְּלֵילָה רַבָּה וְנוֹתֵן הַחֹמֶץ וְאַחַר כָּךְ הַקְּרֵי״ן, שֶׁלֹּא כְּדַרְכּוֹ שֶׁעוֹשִׂין בְּחֹל, וְיֶאֱחֹז בַּכְּלִי עַצְמוֹ וינענע אוֹתוֹ. וּבְיָרֵק הַנִּקְרָא שַׁלַאטי״ן (פנ) אֵין לְדַקְדֵּק בְּכָל זֶה, כֵּיוָן שֶׁאֵין חוֹתְכִין אוֹתוֹ דַּק דַּק, אֲבָל מַה שֶּׁחוֹתְכִין צְנוֹן וְקִשּׁוּאִין שֶׁקּוֹרִין אוּגְעוּרְקָע״ס דַּק דַּק וְשׁוֹפְכִין חֹמֶץ אוֹ שְׁאָר דָּבָר לַח לְתוֹכָן וּמְעָרְבִין אוֹתָן בְּיַחַד, (פל) צְרִיכִין לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְעָרֵב בְּכַף בְּכֹחַ, אוֹ יְנַעְנֵעַ בַּכְּלִי עַצְמוֹ, וְטוֹב לְהַחְמִיר גַּם כֵּן שֶׁיִּתֵּן הַחֹמֶץ וְאַחַר כָּךְ הַמַּאֲכָל. וּכְשֶׁחָל פֶּסַח בְּשַׁבָּת וְשָׁכַח מִבְּעוֹד יוֹם לִתֵּן הַמַּשְׁקֶה לְתוֹךְ הַחֲרֹסֶת, (פה) לְדַעַת קַמַּיְיתָא מֻתָּר לִתֵּן הַמַּשְׁקֶה בְּשַׁבָּת וְלֹא יִטְרַח בְּכָךְ אֶלָּא בְּאֶצְבַּע, (פו) וּלְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים גַּם זֶה אָסוּר, אִם לֹא שֶׁיַּעֲשֶׂה אוֹתָהּ גַּם כֵּן רַכָּה. (פז) אָסוּר לִטְרֹחַ בַּיְצִים בְּקְעָרָה מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן שֶׁנִּרְאֶה כְּמִי שֶׁרוֹצֶה לְבַשְּׁלָם בְּקְדֵרָה, (פח) וְאִם הָיוּ טְרוּפוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהָקֵל לִתְּנָם לְתוֹךְ בְּאֹרֶשׁ״ט בְּכֶלִי שֶׁנִּי לְגַמֵּן, וְאִם הָיָה הַבְּאֹרֶשׁ״ט מְחַמֶּמֶת גַּם בָּזֶה מְשׁוּם בְּשׁוּל: **יז** (סט) יֵינוֹמְלִי״ן. הַיְנוּ (פט) וְלָעֶרְבָן וּלְאָכְלָן כְּמוֹת שֶׁהֵן, אֲבָל [אָסוּר] לִטְרֹחַ אוֹתָן יָפֶה וּלְסַנְּנָן, שֶׁזֶּה טַרַח יוֹתֵר וְאָמְנוּת גְּדוֹלָה וְתִקּוּן גָּדוֹל הוּא זֶה, וּכְמוֹ לְעֵיל בְּסִימָן רנ״ב ס״ה). ט״ר דְּאָסוּר לִטְרֹחַ. כָּתַב מַהֲרַי״ל (מנהגים) אָסוּר לָתֵת קְדֵרָה לְתוֹךְ חֹמֶץ לַעֲשׂוֹת טִבּוּל, וְכֵן לַעֲשׂוֹת בֵּיצִים קָשִׁים עִם פִּיטְרְזִילִ״ן בְּחֹמֶץ אָסוּר, דְּדָמֵי לְהֵילְמֵי [הוּא מֵי מֶלַח הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ב׳], וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) מַשִּׂיג עָלָיו וּמְצַדֵּד לְהָקֵל בָּזֶה, וְכָל זֶה בְּמִרְבֶּה אֲבָל בְּמִעַט שָׁרֵי אֶפְלּוּ לְמַהֲרַי״ל, וְכַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ב׳: (ע) **שֶׁהוּא לִרְפוּאָה.** וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם רְפוּאָה אָסְרוּ חַז״ל לַעֲשׂוֹת, גְּזֵרָה מְשׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים, (ע) וְלָכֵן אֲפִלּוּ הָיָה עֲשׂוּי מֵעֶרֶב שַׁבָּת אָסוּר לִשְׁתּוֹתוֹ: **יח** (עא) **לִשְׁרוֹתוֹ לִרְפוּאָה.** שֶׁשּׁוֹתִין מֵי הַשְּׁרִיָּה לִיּוֹקֶרָא דִּלְבָּא [גְּמָרָא (קמ.)]: **(עב) לִשְׁרוֹתוֹ.** צָרִיךְ לוֹמַר (פנ) לִשְׁתּוֹתוֹ, וְהַטַּעַם, דְּזֶהוּ מַאֲכָל קָצַת בְּרִיאִים וְלֹא מִנְכַּר מִלְּתָא שֶׁהוּא לִרְפוּאָה [עוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק לא)]. וְאִם הוּא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מִנְהָג בְּרִיאִים כְּלָל בָּזֶה, מַשְׁמַע מֵהָרַמְבַּ״ם (פכ״א הכ״ב) דְּאָסוּר [אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כה)]: **(עג) מֻתָּר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ לִשְׁרוֹתוֹ וּכְדִלְקַמִּיהּ: **(עד) שִׁבְעָה יָמִים.** צָרִיךְ לוֹמַר שִׁלְשָׁה כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא (קמ.). [הַגְּרַ״א וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים]: **(עה) בַּחֲמָה.** וְאִי לֵיכָּא חַמָּה, (נכ) אֲפִלּוּ בְּאוּר שְׁרֵי מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה: **יט** (עו) **שָׁרְפָקָן וְכוּ׳.** דִּשְׁלִשָּׁה דְּבָרִים יֵשׁ בִּדְבָרִים הַנִּדּוֹכִין לְהוֹצִיא מֵהֶן שָׁמָנָן, רִסּוּק וְדִיכָה וּשְׁחִיקָה, וּשְׁחִיקָה הוּא יוֹתֵר מִדִּיכָה, וְלִכְךָ קָאָמַר דְּאִם נִדּוֹכוּ הֵיטֵב מִבְּעוֹד יוֹם וְאֵינוֹ מְחַסֵּר אֶלָּא שְׁחִיקָה, כְּנִגְמַר מְלַאכְתּוֹ מִבְּעוֹד יוֹם דְּמֵי וּמֻתָּר לְשָׁחֲקוֹ בְּשַׁבָּת: **(עז) לְפִיכָךְ מֻתָּר וְכוּ׳.** וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְזָהֵר שֶׁלֹּא לִטְרֹחַ בְּכֹחַ [בַּ״ח (ס״ח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כח) וְאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כח), דְּלֹא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(פל) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כג) בְּשֵׁם הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ נג): **(פמ)** ט״ז (ס״ק יב): **(פנ)** ט״ז (שם). וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כב) דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כג), וְאִפְשָׁר דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם אִירְיֵי כְּשֶׁעוֹשִׂין דַּק דַּק: **(פס)** עַיֵּן סִימָן תע״ג סָעִיף קָטָן ט״ז בְּמָגֵן אַבְרָהָם: **(פו) פְּרִי מְגַדִּים** (א״א ס״ק כג) **עַיֵּן** שָׁם שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם: **(פז)** שָׁם בְּגֶמָרָא. **(פח)** בְּשֵׁם רַשַׁ״י (ס״ק כה): **(פט)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה): **(צ)** פְּשׁוּט: **(צא)** כֵּן אִיתָא בַּגְּמָרָא (נח. אות ב). וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כג): **(צב)** וּכְרַ״ף (נח.) וְכֵן כָּתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק טז): **(צג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה): **(צד) פְּרִי מְגַדִּים** (א״א ס״ק כג) **עַיֵּן** שָׁם שֶׁכָּתַבְתִּי שֶׁהֵבָאתִי רְאָיָה לְדִבְרֵי הָרַמְבַּ״ם מִדְּאִיתָא בַּגְּמָרָא (פסחים קטז.), **וְאֶפְשָׁר דְּכֵיוָן דִּבְעֵת הֲעֲשִׂיָּה הָיְתָה עֲבָה שׁוּב אֵין לְהַקְפִּיד בָּזֶה:** **(פה)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה): **(פו)** בְּשֵׁם רַשַׁ״י (קט. ד״ה אסור): **(פז)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כה): **יז** (פט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) בְּשֵׁם שִׁבֻּלֵי לֶקֶט (סי׳ צא) **וְשִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים** (נח. אות ב). וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כג): **(צ)** פְּשׁוּט: **יח** (צא) כֵּן אִיתָא בַּגְּמָרָא (קמ.) וּכְרַ״ף (נח.) וְכֵן כָּתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק טז): **(צב)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah